

Leereenheid 6

Kwaliteitszorg

(PB SD)

Kwalificatie Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen
(KD Maatschappelijke Zorg)

Overzicht van de leereenheden voor de kwalificatie Persoonlijk begeleider SD, NLQF/EQF niveau 4 (kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg)

Gebaseerd op het profiel Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen, Crebocode 25478, versie 2016 in het kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg, domein Zorg en Welzijn, Crebocode 79140.

Onderstaande informatie behoort onlosmakelijk bij en is integraal verweven met alle leereenheden van de kwalificatie.

Leereenheden behorend bij de kwalificatie Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen		Werkprocessen kwalificatiedossier
1.	Plannen van ondersteunende begeleiding en zorg (PB SD)	B1-K1-W1: Inventariseert ondersteuningsvragen van de cliënt P6-K1-W1: Schrijft het ondersteuningsplan B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning
2.	Individuele ondersteuning (PB SD)	B1-K1-W2: Ondersteunt de cliënt bij de persoonlijke verzorging B1-K1-W3: Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden B1-K1-W4: Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding B1-K1-W5: Reageert op onvoorziene en crisissituaties B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af
3.	Ondersteuning in de omgeving (PB SD)	P6-K1-W2: Begeleidt de cliënt bij het versterken van de eigen kracht P6-K1-W3: Ondersteunt de cliënt bij maatschappelijke participatie P6-K1-W4: Betreft en ondersteunt naastbetrokkenen B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af
4.	Verpleegtechnisch handelen (PB SD)	n.v.t.
5.	Coördinatie en organisatie (PB SD)	P6-K1-W5: Voert coördinerende taken uit B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af
6.	Kwaliteitszorg (PB SD)	B1-K2-W1: Werkt aan de eigen deskundigheid B1-K2-W2: Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg P6-K1-W6: Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers

Typering van het beroep

Persoonlijk begeleiders specifieke doelgroepen zijn ambulante en/of intramuraal en/of semimuraal werkzaam in instellingen voor wonen, dagbesteding en vrije tijd in onder andere de geestelijke gezondheidszorg, verzorgings- en verpleeghuizen, thuiszorg en maatschappelijke opvang. Daarnaast zijn zij werkzaam in welzijnsinstellingen, justitiële inrichtingen, asielzoekerscentra en ziekenhuizen. Verder zijn zij onder andere inzetbaar in overige verzorgend-agogische functies binnen het sociaal agogisch werk of de verpleging en verzorging. De doelgroep waarmee de persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen werkt, is zeer divers. De doelgroep bestaat onder andere uit:

- cliënten van allerlei leeftijden met een verstandelijke, lichamelijke of zintuigelijke beperking;
- cliënten van alle leeftijden met een of meerdere (chronische) ziekten en/of problemen, zoals een ouderdomsziekte, psychiatrische ziekte en/of stoornis, een verslaving, dak- of thuisloos zijn, een psychosociaal of gedragsprobleem.

Typerend voor de persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen is dat zij cliënten van alle leeftijden ondersteunt met meervoudige problematiek. De cliënten hebben (tijdelijk of langdurig) ondersteuning nodig bij de dagelijkse bezigheden en/of het functioneren in de samenleving. Zij richt zich op het versterken van de eigen kracht van de cliënt, zelf- en samenredzaamheid, maatschappelijke participatie, rehabilitatie en/of preventie.

De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen heeft een ondernemende en innovatieve houding, zodat zij nieuwe ontwikkelingen signaleert en deze vertaalt naar nieuwe werkwijzen, producten en/of diensten. Zij is interpersoonlijk sensitief, cultuurbewust, creatief en treedt handelend op in uiteenlopende en onverwachte situaties. Zij is een toegankelijk en laagdrempelig aanspreekpunt en is samenwerkingsgericht. Ze gaat professioneel om met haar gevoelens bij weerstand, tegenslag en moeilijke situaties.

Beroepshouding

Werken in de sociaal-agogische sector betekent direct werken met cliënten. Hierbij speelt de persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen als persoon een essentiële rol. Haar kwaliteiten zijn van doorslaggevend belang bij het aangaan van een professionele relatie en bij het bereiken van de gewenste resultaten. Voor een verantwoorde beroepsuitoefening moet de persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen:

- betrokken;
- empatisch;
- assertief;
- representatief;
- integer zijn.

De persoonlijk begeleider werkt vraaggericht, efficiënt, methodisch, hygiënisch, veilig, kostenbewust, milieubewust, tijdsbewust (ten aanzien van de eigen werktijd) en ergonomisch verantwoord.

Complexiteit

De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen beschikt over kennis en vaardigheden om de individuele cliënt en/of groepen cliënten en/of naastbetrokkenen vraaggericht ondersteuning te bieden bij het dagelijks functioneren en het handhaven en/of vergroten van de eigen regie. De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen beschikt over brede en specialistische kennis en vaardigheden om ondersteuning te bieden bij het versterken van de eigen kracht van cliënten met complexe problematiek. Zij maakt gebruik van brede en specialistische kennis, zoals kennis van doelgroepen en psychopathologie, en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken en interventietechnieken. Door de combinatie van kennis en vaardigheden, het gebruik van standaard-werkwijzen en het ontwikkelen van aangepaste of nieuwe werkwijzen is ze in staat de ondersteuning te coördineren en aan te passen aan de vragen, behoeften en mogelijkheden van de cliënt in relatie tot diens context. Door haar kennis van contextuele- en systeem-benadering is zij in staat de cliënt te coachen en indien van toepassing betrokkenen hierbij in te schakelen.

De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen werkt in complexe en onvoorspelbare situaties. Ze krijgt te maken met (onverwachte en soms snelle) veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) waarbij ze haar handelen snel moet kunnen aanpassen en zo nodig doelgericht interventies moet uitvoeren. Ze schakelt continu ten aanzien van begeleidingsmethodieken en gesprekstechnieken, afgestemd op de gemoedstoestand, behoeften en mogelijkheden van de cliënt. Dit doet een beroep op haar zelfstandig functioneren en op haar improvisatievermogen om onverwachte en nieuwe situaties naar eigen inzicht adequaat af te handelen. De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen beschikt over specialistische kennis. Bij calamiteiten of onregelmatigheden moet ze snel en creatief oplossingen bedenken en verantwoorde keuzes maken.

De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen beschikt over brede kennis en vaardigheden om te werken aan kwaliteit en deskundigheid. Ze maakt onder andere gebruik van brede kennis van kwaliteitssystemen en combineert deze met vaardigheden zoals reflecteren op eigen handelen om een bijdrage te leveren aan verbetertrajecten en haar werkzaamheden aan te passen aan de hand van nieuwe kennis en inzichten. De diversiteit in beroepsuitoefening in de maatschappelijke zorg is groot en daardoor is het werk complex van aard. De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen heeft een verdiepend inzicht ten aanzien van de specifieke doelgroepen en denkt mee over de strategie van de specifieke doelgroepen.

6 Kwaliteitszorg (PB SD)

Titel van de kwalificatie	Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen
Titel van de leereenheid	6 Kwaliteitszorg (PB SD)
Gerelateerd aan NLQF/EQF niveau	4

Activiteit	Kennis	Cognitieve en praktische vaardigheden	Competenties (in termen van zelfstandigheid/verantwoordelijkheid)
<p>6.1 Werkt aan de eigen deskundigheid</p> <p>6.2 Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg</p> <p>6.3 Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers</p>	<p><u>Feiten, abstracte begrippen, ideeën</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • heeft kennis van taken en rollen van andere disciplines in de branche en weet op wie wanneer een beroep gedaan kan worden • heeft kennis van financieringsvormen (zoals zorgzwaartepakketten, Wet Maatschappelijke Ondersteuning) en voorzieningen voor de doelgroepen • heeft kennis van preventie seksueel misbruik en preventie grensoverschrijdend gedrag • heeft kennis van protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken • heeft kennis van werkvelden en doelgroepen in relatie tot de beroepsuitoefening 	<p><u>Toepassen van kennis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kennis van EHBO of eerste hulp bij kleine ongevallen toepassen • kan brede kennis van (beroeps)ethiek en ethische vraagstukken toepassen • kan specialistische kennis van vigerende wet- en regelgeving toepassen <p><u>Probleemoplossende vaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan signaleren en actie ondernemen • kan de visie op zorg toepassen in haar dagelijkse werkzaamheden • kan methodisch en systematisch handelen toepassen tijdens de beroepsuitoefening • kan brandveiligheid en – preventie toepassen 	<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen werkt in teamverband en solistisch. De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen werkt zelfstandig aan het bevorderen van de eigen deskundigheid en levert een bijdrage aan de deskundigheidsbevordering van collega's. Zij werkt mee aan het bevorderen en bewaken van de kwaliteitszorg. Zij is verantwoordelijk voor de eigen deskundigheid, de kwaliteit van haar werk en haar eigen loopbaan. Ze is medeverantwoordelijk voor de professionalisering van het beroep, de positionering van de beroepsgroep en de kwaliteitszorg. Zij geeft begeleiding aan nieuwe collega's, stagiaires en vrijwilligers. Zij is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden, waaronder het bekwaam uitvoeren van verpleegtechnische handelingen, en</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • heeft brede kennis van kwaliteitszorgsystemen • heeft kennis van werkvelden en doelgroepen in relatie tot de beroepsuitoefening <p><u>Materialen en middelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • xx <p><u>Theorieën, methoden, processen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • heeft kennis van de belangrijkste paradigma's in de (geschiedenis van de) gezondheidszorg en de betekenis ervan voor de beroepsuitoefening • heeft specialistische kennis van motivatietechnieken • heeft specialistische kennis van methoden van gegevensverzameling 	<ul style="list-style-type: none"> • kan signalen herkennen van sociale problematiek waaronder huiselijk geweld, seksueel misbruik en kindermishandeling en onderneemt actie volgens wet- en regelgeving en het beleid/protocol van de organisatie • kan handelen volgens patiëntveiligheidswetten, -regels, -richtlijnen en -protocollen • kan handelen volgens het branchespecifieke kwaliteitskader <p><u>Leer- en ontwikkelvaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan feedbackvaardigheden toepassen • kan reflectievaardigheden toepassen <p><u>Informatievaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan branchespecifieke voorlichting, advies en instructie geven <p><u>Communicatievaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan coachingstechnieken toepassen 	<p>draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen.</p>
--	---	---	--

<p>6.1 Activiteit Werkt aan de eigen deskundigheid</p>	<p>Leerresultaat De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen heeft haar persoonlijk ontwikkelplan uitgevoerd en haar deskundigheid verder ontwikkeld. Ze is op de hoogte van actuele wet- en regelgeving en de actuele visie op zorg en welzijn. Ze heeft haar deskundigheid gedeeld met collega's.</p>
<p>Deelactiviteiten</p>	<p>Prestatie-indicatoren</p>
<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen zorgt ervoor op de hoogte te blijven van maatschappelijke, technologische en vakinhoudelijke ontwikkelingen. Ze leest daarvoor vakliteratuur en volgt bijscholingen. Ze zorgt ervoor dat ze op de hoogte is van actuele wet- en regelgeving m.b.t. de beroepsuitoefening en van de actuele visie op zorg en welzijn.</p> <p>(Vakdeskundigheid toepassen, Leren)</p>	<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verkent actief mogelijkheden om kennis te vergaren; • haalt doelgericht betekenis uit teksten met hoge informatiedichtheid: zowel mondeling als schriftelijk; • verwerkt en integreert opgedane kennis en vaardigheden in haar werk.
<p>Ze reflecteert op haar eigen functioneren, vraagt om feedback over haar eigen functioneren en geeft feedback aan anderen. Ze stelt samen met haar leidinggevende een persoonlijk ontwikkelplan op en onderneemt stappen om vakkennis, vaardigheden en beroepshouding te verbeteren.</p> <p>(Formuleren en rapporteren, Leren)</p>	<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt passend taal- en woordgebruik voor de gesprekspartner; • gebruikt opbrengst van reflectie, feedback en opgedane vakkennis om concrete ontwikkelafspraken te maken.
<p>Ze neemt deel aan inhoudelijke discussies met collega's en anderen over beroepstaken en werkzaamheden. Zo ontwikkelt zij zichzelf en levert ze een bijdrage aan de ontwikkeling van de beroepsuitoefening. Ze draagt de beroeps- en organisatievisie uit naar anderen.</p> <p>(Vakdeskundigheid toepassen)</p>	<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt eigen (nieuwe) kennis en praktijkervaringen in discussies met collega's om tot verbeteringen in het werk te komen; • draagt eigen kennis en expertise begrijpelijk over.

<p>6.2 Activiteit Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg</p>	<p>Leerresultaat De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen heeft vanuit haar eigen deskundigheid een bijdrage geleverd aan het bevorderen en bewaken de kwaliteitszorg.</p>
<p>Deelactiviteiten</p>	<p>Prestatie-indicatoren</p>
<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen let op de kwaliteit van haar werkzaamheden. Ze signaleert en meldt knelpunten. Ze draagt er aan bij dat collega's en naastbetrokkenen zich aan de voorgeschreven protocollen rondom kwaliteitsverbetering houden.</p> <p>(Instructies en procedures opvolgen, Overtuigen en beïnvloeden)</p>	<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • is nauwkeurig in het volgen van voorgeschreven protocollen, procedures en wettelijke richtlijnen; • motiveert anderen om zich consequent aan de voorgeschreven protocollen rondom kwaliteitsverbetering te houden.
<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen werkt mee aan het verbeteren van de kwaliteit van de beroepstaken en werkzaamheden. Dat doet zij o.a. door te participeren in ontwikkel- of intervisiegroepen en door haar kennis van het vakgebied in te zetten bij verbetertrajecten. Ze gebruikt waar mogelijk en gewenst informatie uit wetenschappelijk onderzoek (evidence based practice en practice based evidence).</p> <p>(Overtuigen en beïnvloeden, Kwaliteit leveren)</p>	<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zet functioneel de eigen expertise in voor het verbeteren van de kwaliteit van de werkzaamheden; • geeft actief gesignaleerde tekortkomingen in werkwijze door aan de juiste persoon; • brengt tijdig knelpunten naar voren; • brengt verbetervoorstellen met overtuigingskracht; • bespreekt tijdig eigen arbeidsomstandigheden, arbeidsrisico's en arbeidsvoorwaarden om de kwaliteit van de arbeid te verbeteren.

<p>6.3 Activiteit Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers</p>	<p>Leerresultaat De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen heeft door passende begeleiding ervoor gezorgd dat de expertise van de nieuwe collega's, stagiair(e)s en/of vrijwilligers optimaal is ingezet.</p>
<p>Deelactiviteiten</p>	<p>Prestatie-indicatoren</p>
<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen werkt nieuwe collega's in en begeleidt studenten, stagiaires en/of vrijwilligers. Ze stelt in overleg een geschikte wijze van begeleiden vast. Ze creëert en organiseert een leerklimaat, dat leren bevordert en mogelijk maakt.</p> <p>(Begeleiden)</p>	<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stimuleert actief nieuwe collega's, studenten en/of stagiaires om zich te ontwikkelen; • maakt concrete afspraken over te behalen leerdoelen en resultaten; • raadpleegt het team en vraagt hun ideeën bij het organiseren van leerkansen voor nieuwe collega's en studenten/stagiaires.
<p>Ze instrueert, geeft aanwijzingen en adviezen en coacht hen. Ze geeft feedback op hun leeractiviteiten, beroepsmatig handelen en voortgang.</p> <p>(Aansturen, Aandacht en begrip tonen)</p>	<p>De persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nodigt collega's, studenten en/of stagiaires actief uit tot het inbrengen van eigen opvattingen, ideeën en tot het stellen van vragen; • stemt de begeleiding doelbewust af op diversiteit; • geeft heldere instructies; • reageert adequaat op non-verbale signalen en op uitingen; • beoordeelt zo objectief mogelijk het beroepsmatig handelen van studenten en/of stagiaires.